

Základní škola a mateřská škola Dlouhá Třebová okres Ústí nad Orlicí
561 17 Dlouhá Třebová, Školní 199, tel.:777850811, IČO 75017156,
bank.sp.: KB 278769370277/0100, e-mail:zsdlouha@dlouhatrebova.cz

Minimální preventivní program

Dlouhá Třebová 2023
ZSMSDT/222/2023/RE

OBSAH:

ÚVOD

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY
2. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU
3. CÍLE MPP
 - A. Dlouhodobé cíle
 - B. Krátkodobé cíle
4. AKTIVITY MPP PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY
 - A. Aktivity MPP pro pedagogické pracovníky
 - B. Aktivity MPP určené pro žáky
 - C. Aktivity školního metodika prevence
 - D. Aktivity MPP zaměřené na rodičovskou veřejnost
5. NAPLNĚNÍ MPP V RÁMCI OSNOV A ŠVP

PŘÍLOHY:

- č. 1 Stávající platná legislativa MŠMT
- č. 2 Školní řád
- č. 3 Kontaktní adresy, internetové zdroje
- č. 4 Knihovna, hry, CD, DVD
- č. 5 Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví
- č. 6 Evaluace MPP

ÚVOD

Minimální preventivní program (dále jen MPP) je konkrétní dokument školy zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a prevenci rizikového chování. MPP je nedílnou součástí školního vzdělávacího programu, který vychází z příslušného rámcového vzdělávacího programu, popř. je přílohou dosud platných osnov a učebních plánů. MPP vychází ze školní strategie primární prevence, jejímž hlavním cílem je vytvoření a udržení optimálního sociálního klimatu ve škole.

Hlavním koordinátorem přípravy, realizace programu a jeho vyhodnocení je školní metodik prevence, ředitelka školy. Na tvorbě a realizaci se podílí celý pedagogický sbor. Jednotliví učitelé začleňují dle osnov preventivní témata do výuky jednotlivých předmětů a stěžejní úlohu při naplňování MPP mají třídní učitelé. Hlavní odpovědnost za podporu, vytváření a realizaci programu má ředitelka školy, Mgr. A.Kopecká

Na základě výsledků evaluace je Minimální preventivní program Základní školy a mateřské školy Dlouhá Třebová okres Ústí nad Orlicí aktualizován a přizpůsoben přítomnému stavu a naléhavým potřebám.

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Ve školním roce 2022-23 ZŠ navštěvuje 61 žáků. Děti jsou z Dlouhé Třebové, Ústí nad Orlicí a České Třebové.

Je zřejmé, že místo bydliště dětí předurčuje jejich využití volného času a s tím související nižší náchylnost k rizikovému chování, což se projevuje zejména v mladším věku. „Vesnické“ děti tráví často svůj volný čas na zahradách, loukách a hřištích a prostor pro krizové chování se tak zmenšuje.

Učitelé se snaží děti ovlivňovat svým přístupem i životním stylem (např. ve svém volném čase se aktivně věnují uměleckým a sportovním aktivitám, v celém učitelském sboru není žádný kuřák), škola nabízí dětem alternativy pro trávení volného času (kroužky, hudební školu, sport, kulturní akce). Minimální preventivní program je zaměřen na prevenci a vzdělávání žáků Základní školy a mateřské školy Dlouhá Třebová okres Ústí nad Orlicí ve věkové kategorii 6 - 12 let.

Název školy, adresa: Základní školy a mateřské školy Dlouhá Třebová okres Ústí nad Orlicí
Školní 199, 561 17 Dlouhá Třebová

IČO: 750 17 156

Zřizovatel: Obec Dlouhá Třebová

Kontakty: telefon: 777 850 811 adresa: zsdlouhalouhatrebova.cz
www.zsms-dlouhatrebova.cz

Ředitelka školy: Mgr. Alena Kopecká

Počet tříd: škola malotřídní, pět ročníků ve čtyřech třídách - I.(1.), II.(2.), III.(3.), III.(4), IV.(5.)

Počet žáků: 61

Realizační tým MPP: celý pedagogický sbor

2. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

Vzhledem k poměrně nízkému počtu žáků ve třídách ve škole velmi dobře funguje monitorovací systém problémového chování žáků. Spočívá v odhalování nežádoucích projevů chování našich žáků a žákyň ve školním i mimoškolním prostředí (šikana, intolerance, agresivita, neprospěch, záškoláctví, slabý prospěch, neplnění studijních požadavků, ničení školního majetku, pozdní příchody a další drobná porušování školního řádu). Je založen na spolupráci mezi pedagogickými pracovníky školy. Cílem tohoto systému je podchytit problémové žáky a pomoci jim v řešení jejich rizikového chování tak, aby nedocházelo k vyhocení konfliktních situací a k narušování optimálního sociálního klimatu ve třídě a celé škole. Pedagogové vyučují ve všech třídách, dobře znají všechny žáky celé školy a žáci ve spojích poznávají spolužáky z jiných ročníků, to je velká výhoda. Školní metodik prevence zpracovává evidenci výskytu rizikového chování žáků a žákyň ve škole. Podle závažnosti jednotlivých případů postupuje podle doporučených metodických pokynů MŠMT a úzce spolupracuje s ostatními pedagogy. Závažnější případy konzultuje s metodikem prevence v Pedagogicko-psychologické poradně v Ústí nad Orlicí.

V loňském školním roce 2021-22 byly řešeny tyto situace vztahující se k rizikovému chování žáků:

1. pololetí

- dlouhodobé nevhodné chování žáků k učitelům a spolužákům – 5. ročník
- nevhodné chování mezi žáky – v několika případech 5. ročník

2. pololetí

- nevhodné chování ke spolužákům – v několika případech 5. ročník
- pozdní příchody

V uplynulém školním roce byly pro žáky naší školy uskutečněny tyto akce:

Hry a techniky primární prevence (v průběhu celého roku v rámci třídnických hodin)

Bezpečný internet

Stopovaná

Hra Osobní bezpečí (v průběhu celého školního roku ve všech třídách)

Projektový den celé školy - Drátování

Mikulášská nadílka- akce páté třídy pro ostatní ročníky

Vánoční dílny

Psaní textů do 13. knihy

Bruslení všech žáků na zimním stadionu

Rodičům zapůjčeny CD s přednáškami Mudr.L.Pekařové

Zdravá pětka

Čtení jinak - žáci čtou dětem v MŠ

Den otevřených dveří (pro rodiče)

Návštěva předškoláků v 1. třídě

Projektový den celé školy ke Dni Země

Projektový den Dopravní výchova a první pomoc

Olympijský víceboj

Vlastivědná exkurze do Prahy

Zahradní slavnost a křest 13. knihy

Loučení s „pátáky“

Celoškolní výlet

3. CÍLE MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

Základní školy a mateřské školy Dlouhá Třebová okres Ústí nad Orlicí jsou stanoveny tyto dlouhodobé a krátkodobé cíle:

A. Dlouhodobé cíle

- Základním principem strategie prevence rizikových projevů chování je výchova mládeže ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a harmonickému rozvoji osobnosti.
- Důsledně a systematicky vést žáky a žákyně k osvojování norem respektujících identitu a individualitu osobnosti, rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka, podporovat humánní a tolerantní jednání, jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.
- Vytvářet prosociální klima školy a pozitivní klima v jednotlivých třídách.
- Soustavně provádět detekci projevů rizikového chování žáků a zajistit odbornou pomoc při případném zachycení tohoto chování.
- Podporovat správnou hodnotovou a postojoyou orientaci žáků.

B. Krátkodobé cíle

- Zprostředkování programů a besed na témata vztahujících se k prevenci rizikového chování dětí a mládeže.
- Zařazení jednotlivých témat vztahujících se k prevenci rizikového chování žáků do učiva jednotlivých předmětů.
- Nabídnout školní družinu, škálu kroužků a volnočasových aktivit, které jsou realizovány prostřednictvím školy.
- Vzdělávání všech pedagogických pracovníků v oblasti prevence
- Aktivní práce třídních učitelů s žáky v oblasti prevence
- Poskytování komplexních informací z oblasti prevence rizikového chování pro rodiče a žáky

4. AKTIVITY MPP PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

Během školního roku jsou do MPP zařazeny a realizovány tyto konkrétní aktivity z oblasti prevence rizikového chování dětí a mládeže:

A. Aktivity MPP určené pro pedagogické pracovníky školy

- Seznámení pedagogického sboru s aktuálním Minimálním preventivním programem a jejich zapojení do jeho realizace, vyhodnocení MPP.
- Pravidelné informování na pedagogických radách o aktualitách z oblasti prevence rizikového chování.
- Pravidelné informování na pedagogických radách o činnosti školního metodika prevence.

- Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování, především školního metodika prevence.

B. Aktivity MPP určené pro žáky školy

Činnost školy je rozsáhlá. Žáci a žákyně mají možnost se účastnit na řadě školních i mimoškolních akcí. Škola pravidelně navštěvuje kulturní akce v Ústí nad Orlicí a České Třebové: divadelní představení, filmová představení, výstavy a koncerty. Žáci mají také možnost se zúčastnit různých sportovních soutěží.

V oblasti organizace školy vytváříme předpoklady pro uplatnění zdravého životního stylu, pro vytváření optimálního sociálně psychologického klimatu školy a minimalizaci vlivů, které by mohly ohrozit zdraví žáků i učitelů.

- soustavně sledovat vývojové a individuální potřeby žáků, včas odhalovat poruchy vývoje a poskytovat rychlou a účinnou intervenci při výskytu problémů
- rozhodovat o pracovních a režimových záležitostech především z pohledu zdravotních a bezpečnostních potřeb žáků a v souladu s vývojovými, sociálně psychologickými a zdravotními potřebami a možnostmi žáků
- upravovat školní řád a veškerou činnost školy ve shodě s ochranou zdraví žáků a ochranou vůči zneužívání návykových látek a vlivům jiných sociálně patologickým jevům
- snažit se o vytvoření optimálních vztahů mezi učiteli a dětmi, i dětmi navzájem
- věnovat zvýšenou péči žákům handicapovaným, žákům se zdravotními a sociálními problémy
- koordinovat činnost pedagogů při realizaci MPP
- podílet se na zajištění náplně volného času dětí při spolupráci se Spolkem rodičů, s DDM KAMARÁD, s hudební školou a jazykovou školou (v budově školy)

V jednotlivých měsících jsou realizovány pro žáky následující nespecifické aktivity vztahující se k prevenci rizikového chování.

C. Aktivity školního metodika prevence

Ředitelka je koordinátorem tvorby Minimálního preventivního programu a během celého školního roku zajišťuje jeho realizaci. Pravidelně informuje na pedagogických radách pracovníky školy o aktualitách z oblasti prevence rizikového chování a o své konkrétní činnosti v této oblasti. Dále spolupracuje s odborníky ze školských poradenských zařízení (Pedagogicko-psychologická poradna Ústí nad Orlicí, Středisko výchovné péče Ústí nad Orlicí).

Během školního roku bude školní metodik prevence zajišťovat následující konkrétní činnosti.

- aktualizace Minimálního preventivního programu dle konkrétních potřeb a výsledků evaluace,
- seznámení pedagogického sboru s aktuálním MPP a jejich zapojení do jeho realizace,
- předání MPP nastupujícím kolegům,
- zajištění specifických aktivit vztahujících se k prevenci rizikového chování v jednotlivých ročnících dle MPP,
- řešení aktuálních problémů z oblasti prevence rizikového chování,
- kontinuální vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování,
- získávání a předávání aktualit z oblasti prevence rizikového chování.
- evaluace Minimálního preventivního programu za uplynulý školní rok,

D. Aktivity MPP zaměřené na rodičovskou veřejnost

V oblasti primární a sekundární prevence jsou školou pro rodiče zajišťovány následující aktivity.

V oblasti primární prevence:

- seznámení s preventivní strategií školy
- seznámení se školním řádem
- poskytnutí komplexních informací z oblasti prevence rizikového chování prostřednictvím webových stránek školy, včetně adresáře poskytovatelů služeb s ohledem na tuto problematiku.
- kvalitní práce třídních učitelů směrem k rodičům
- školní akce určené pro rodiče a žáky
- poskytnutí poradenského systému školy (ředitel)
- písemná sdělení rodičům, jednání s rodiči
- případná distribuce informačních materiálů.

V oblasti sekundární prevence

- poradenství v rámci možností školy.
- zprostředkování odborné pomoci ve školském poradenském zařízení (Pedagogicko-psychologická poradna Ústí nad Orlicí, Středisko výchovné péče Ústí nad Orlicí - Mimóza).

5. NAPLNĚNÍ MPP V RÁMCI OSNOV A ŠVP

Do platných osnov je zařazena problematika prevence rizikového chování u žáků tak, že je přirozenou součástí výuky jednotlivých předmětů a není pojímána jako nadstandardní aktivita školy. V oblasti vzdělávání žáků vhodnou formou zavádíme do výuky etickou a právní výchovu, výchovu ke zdravému životnímu stylu ve shodě s obsahem vymezeným Standardem základního vzdělávání a schváleným vzdělávacím programem. Využívat při vzdělávání žáků efektivní a moderní metody. Vytvářet podmínky pro příznivé pracovní podmínky a zdravý pracovní režim žáků i učitelů ve všech

částech vzdělávacího procesu. Aplikovat vhodné a dostupné formy propagace zdraví a zdravého životního stylu ve vzdělávání a režimu žáků. Prevence sociálně patologických jevů je ošetřena i ve školním řádu.

V rámci osnov jsou v jednotlivých předmětech zařazena následující témata:

Český jazyk, Prvouka, Přírodověda

vztahy v rodině, vztahy k vrstevníkům, vztah k postiženým lidem
seznámení s drogami a jejich nebezpečností (alkohol, cigarety, "tvrdé" drogy)
nabízení alternativ, volnočasové aktivity
rasy, etnika a národnosti,
výchova proti rasismu a xenofobii
multikulturní soužití, migrace obyvatel,
závislosti,
kriminalita páchaná na dětech a mladistvých, kriminalita páchaná mladistvými.
kultura národností na našem území.
negativní vliv alkoholové a drogové závislosti na funkci buněk,
HIV - nebezpečí přenosu, příčiny a prevence,

Informační a komunikační technologie

etika a rizika spojená s užíváním veřejné počítačové sítě (mediální džungle, kyberšikana)

Tělesná výchova

význam pohybu ke zdraví,
utváření správného postoje ke zdravému životnímu stylu,
utváření správného postoje k pohybové aktivitě při hodinách TV i ve volném čase,
rozvíjení komunikace na základě vzájemného porozumění a tolerance, usměrňování
případných projevů agresivity a vulgarity při kolektivních sportech,
výchova k olympijskému - fair play

Výtvarná výchova

témata vztahující se k prevenci rizikového chování

Český jazyk – sloh

využití slohových útvarů – úvaha, vypravování, esej (proč lidé kouří, názory (úvahy) na soužití s lidmi jiného názoru, barvy pleti, vyznání, moje komunikace na sociálních sítích, zážitek...)

Pracovní činnosti

utváření správného postoje ke zdravému životnímu stylu
seznámení s výživovou hodnotou potravin, příprava „zdravých“ jídel

Aktivity školy v oblasti prevence pro školní rok 2019/2020

A) Aktivita školy v oblasti volnočasových aktivit

Škola zajišťuje po celý školní rok pro děti zájmové kroužky ve spolupráci s DDM. Dále umožňuje pronájem tříd pro organizace s činností mimoškolních aktivit dětí. Škola zajišťuje pro děti dojíždějící a pro děti, jejichž rodiče dojíždějí za prací, ranní školní družinu a odpolední ŠD. V průběhu školního roku proběhnou v rámci výuky programy: Bezpečný internet, soutěž- Hravě žij zdravě, Čtení pomáhá, Osobní bezpečí...

B) Dotazníkové šetření

Během roku provádíme ve všech třídách sociometrické šetření mezi žáky (vztahy a chování v rámci kolektivu).

C) Oblasti prevence zneužívání návykových látek

1. - 3.ročník – seznámení dětí s nebezpečím vyplývajícím z kontaktu s cizími lidmi a brání si jakýchkoliv předmětů od cizích lidí

forma:zařazení do hodin prvouky a českého jazyka – přehrávání různých scének a správného chování v takovýchto situacích

4. a 5. ročník – seznámení dětí s nebezpečím drog, včetně alkoholu a tabákových výrobků

forma: beseda s dětmi doplněná materiály, časopisy, využití dokument. filmů, které jsou ve škole k dispozici

D) Oblasti potírání projevů rasismu a šikanování

1. – 3. ročník

a) podporovat kamarádství a spolupráci mezi dětmi, kolektivní hry, dodržování třídních pravidel

b) seznamovat děti s existencí rozdílů mezi lidmi – barva pleti, jazyk, zdravotní postižení

forma:vhodný výběr her v PRV, ČJ, TV, ŠD, – Navlékání náramku, Klubíčko, Skupinový strom aj.

4. a 5.ročník

a) podporovat kamarádství a spolupráci mezi dětmi, pomoc ostatním

b) seznamovat děti s existencí rozdílů mezi lidmi – barva pleti, jazyk, zdravotní postižení...)

vhodný výběr her – Jdeme přes most, Skupinová vlajka, Udržení míče ve vzduchu

c) vhodný výběr her v VV - Galerie, Společný strom

b) besedy s dětmi v hodinách VL, AJ, ukázky jiných národů a kultur – časopisy, tradice v různých zemích, dok. filmy, výtvarný projekt „Různé kultury – a jejich specifika“

E) Aktivity týkající se pracovníků školy

Přednášky pro pedagog. pracovníky:

- spolupráce s PPP v Ústí nad Orlicí a v případě potřeby zařadit jejich interaktivní program
- vzdělávání a samostudium v oblasti prevence (odborné články v periodiku Učitelský měsíčník, Řízení školy...)
- přednáška o drogách a o charakteristických projevech chování dítěte po požití drogy
- sledování časopisu „PREVENCE“ a zařazování přečtených poznatků do výuky

Postup školy v případě výskytu zneužívání návykových látek a sociálně patologického chování

A) V případě podezření

V případě, že se i přes preventivní opatření školy objeví podezření na možné sociálně patologické chování, škola (učitel) dle svých odborných možností a komunikativních dovedností:

- 1) provede pohovor s dítětem o samotě a doporučí pohovor s odborníkem např. i přes linku důvěry, dále doporučí odborníky ze zdravotnických zařízení, pedagogicko-psychologické poradny s ohledem na oblast problému
- 2) v případě důvodného podezření – kontaktuje rodiče, event. zákonné zástupce a upozorní je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy.
Zároveň je upozorní na nebezpečí z předávkování a trvalého zdravotního poškození, včetně vzniku návyku, hraničí s bezprostředním ohrožením života.
V případě negativní reakce rodičů na sdělené skutečnosti a v případě, že rodič nezařídí pro žáka další péči, uvědomí sociální odbor, policii

B) Postup v akutním případě

V akutním případě, po průkazném zjištění užívání návykových látek ve škole, nebo v případě, že je žák prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) ve škole, ředitel školy:

- 1) Kontaktuje zdravotnické zařízení a zároveň uvědomí zákonné zástupce
- 2) Uvědomí referát školství

V případě dealerství nebo podezření na porušení paragrafu 217 trestního zákona (ohrožování mravní výchovy dítěte) nebo zanedbání povinné péče

- 1) uvědomí oddělení péče o dítě, odd. Prevence sociálního odboru
- 2) oznámí věc policii

Zásady uplatňované při tvorbě preventivního protidrogového programu:

1. Cílovými skupinami jsou – děti, žáci, rodiče, pedagogové.
2. Bere v potaz věk žáků a prostředí, ve kterém se žáci pohybují.
3. Upozorňuje na rizika a nabízí alternativu, volnočasové aktivity.
4. Motivuje děti k zdravému životnímu stylu ve spolupráci s působením rodiny a školy.
5. Nesmí docházet pouze k zastrašování žáků, je dobré dát přednost kvalifikovaným pracovníkům s dlouholetou zkušeností.
6. Veškeré informace spojené s užíváním návykových látek musí být pravdivé.
7. Je dobré vést diskuse s žáky ve všech vyučovacích předmětech, vzájemná mezipředmětová propojenost. Vše se zřetelem k jejich věku.
8. Je nutné se žáky diskutovat o informacích v médiích a na sociálních sítích
9. Alkohol a tabák jsou také návykové látky, legální i nelegální drogy je třeba stavět na stejnou úroveň.
10. Ve spolupráci s rodinou je nutné:
 - postavit rodiče a školu do roviny partnerů se společným cílem
 - vtáhnout do řešení problému oba rodiče, popřípadě jiné rodinné příslušníky
 - při komunikaci s rodiči nemluvit pouze o tom, jakých chyb se dopustili, nesnažit se je poučovat, nevyčítat, snažit se povzbudit.
11. Spolupráci s rodinou je třeba chápat jako naprostou prioritu.
12. Spolupracovat s ostatními organizacemi - poradna, sociální pracovnice, policie, protidrogová centra.
13. Účast pedagoga při besedách by měla být umožněna, pokud si to pedagog či žáci přejí.
14. Preferovat besedy před přednáškami.
15. Školní metodik prevence (ředitelka) spolupracuje s okresním metodikem prevence. Vede učitele ke spolupráci na těchto tématech, diskutuje s nimi, na co by se měli ve svých hodinách zaměřovat.
16. Cílem je klidné a bezkonfliktní prostředí školy mezi dětmi, dětmi a vyučujícími, mezi pedagogy.

DODATEK 1.

Ve školním roce 2023/2024 v naší škole doporučuji:

1. Zaměřit se na prevenci vztahů v rámci tříd a v rámci školy, důsledné dodržování pravidel nastavených ve třídách a ve školním řádu.
2. Budovu základní školy a mateřské školy uzavírat, aby byl znemožněn pohyb cizích osob v budově školy.
Ve vzájemné spolupráci všech zaměstnanců mapovat konkrétní situace v jednotlivých třídách. Pokud se objeví jakýkoliv zárodek patologického jednání žáků (především šikana a záškoláctví), měli by učitelé spolupracovat a včas podchytit každý problém. Mapování osobností v třídním kolektivu a vzájemné vztahy ve třídě jsou průběžně ve školním roce vyučujícími vyhodnocovány a vzájemně konzultovány.
3. I nadále pokračovat ve spolupráci s Pedagogicko psychologickou poradnou v Ústí nad Orlicí.
4. Účast dětí MŠ a ZŠ i pedagogů na různých projektech přiměřeně věku - dle nabídky, zejména se zaměřit na programy řešící xenofobii a netoleranci.
5. Pokračovat ve vzdělávání všech pracovníků.
6. Informování rodičů o preventivních programech pro rodiče a děti: E-BEZPEČÍ.
7. Dotazníkové šetření

Tímto se ruší směrnice a řády, které tento program řeší k 31.8.2023.

Účinnost od 1.9. 2023 platí pro Základní školu a mateřskou školu Dlouhá Třebová okres Ústí nad Orlicí.

Zpracovaly: Alena Kopecká, Pavla Osohová, Eva Kopecká, Lucie Beranová,

Markéta Limberská, Lenka Zlesáková

Schválila ředitelka Mgr. Alena Kopecká dne: 30.8. 2023